

Snovi u plavom

DŽODŽO MOJES

Prevela Branislava Maoduš

Beograd, 2014.

Prolog

Ed

Ed Nikols je u sobi kreativaca pio kafu s Ronanom kad je Sidni ušao. Iza njega je stajao čovek koji mu je odnekud bio poznat, još jedan od *zakopčanih*.

„Tražili smo te“, rekao je Sidni.

„Pa, pronašao si nas“, rekao je Ed.

„Ne Ronana, tebe.“

Ed ih je posmatrao na trenutak, a zatim je bacio crvenu sunđerastu lopticu prema plafonu, pa je uhvatio. Pogledao je Ronana iskosa. Kompanija Investakorp kupila je polovinu deonice njihove kompanije pre punih osamnaest meseci, ali su Ed i Ronan još uvek o njima razmišljali kao o *zakopčanima*. Bilo je to jedno od blažih imena kojima su ih nazivali kad su bili nasamo.

„Poznaješ li ženu po imenu Dijana Luis?“

„Zašto?“

„Da li si joj dao bilo kakve informacije o puštanju novog softvera u prodaju?“

„Molim?“

„Pitanje je jednostavno.“

Ed je pogledao najpre jednog *zakopčanog*, pa drugog. Atmosfera je postala neobično napeta. Njegov stomak, iznenada otežao, počeo da mu tone ka podu. „Možda smo razgovarali o poslu. Ne sećam se da sam joj iznio pojediniosti.“

„Dijana Luis?“, upitao je Ronan.

„Moraš biti jasan po ovom pitanju, Ede. Da li si joj odao bilo kakve informacije o puštanju SFAKSA u prodaju?“

„Nisam. Možda. Šta je ovo?“

Džodžo Mojes

„Policija je u prizemlju i pretresa ti kancelariju, došli su s dvojicom sedležija iz Agencije za finansijsku regulativu i nadzor. Njen brat je uhapšen zbog trgovine povlašćenim informacijama. Na osnovu informacija koje si im ti dao u vezi s puštanjem novog softvera u prodaju.“

„Dijana Luis? Naša Dijana Luis?“ Ronan poče da briše naočare, što je radio samo kad je bio nervozan.

„Investicioni fond njenog brata zaradio je dva zapeta šest miliona dolara prvog dana. Ona sama je na lični račun sklonila sto devedeset hiljada.“

„Investicioni fond njenog brata?“

„Ne razumem“, rekao je Ronan.

„Objasniću ti polako. Dijana Luis je snimljena kako govori bratu o puštanju softvera SFAKS u prodaju. Kaže da joj je ovaj ovde, Ed, rekao da će to biti nešto baš veliko. I pogodi šta se zatim desilo. Dva dana kasnije fond njenog brata kupio je najveći deo deonica. Šta si joj tačno rekao?“

Ronan je zurio u njega. Ed se borio da sabere misli. Kad je progutao pljuvačku, učinio je to sramno glasno. S druge strane kancelarije tim za razvoj virio je iz svojih odeljaka. „Ništa joj nisam rekao.“ Trepnuo je. „Ne znam. Možda sam nešto i rekao. Nije to državna tajna.“

„Bila je to jebena državna tajna, Ede“, rekao je Sidni. „To se zove trgovina povlašćenim informacijama. Rekla mu je da si joj dao datum, vreme, detalje. Rekao si joj da će kompanija zaraditi brdo para.“

„Laže! Lupeta. Samo smo se... upustili u malu avanturu.“

„Hteo si da prevrneš žensku, pa si joj sve to istresao da bi je impresionirao?“

„Nije tako bilo.“

„Spavao si s Dijanom Luis?“ Ed je osećao kako ga pali Ronanov kratkovidni pogled.

Sidni podiže ruke. „Moraš zvati advokata.“

„Kako ja mogu biti u nevolji?“, upitao je Ed. „Ja od toga nisam imao nikakve koristi. Nisam čak ni znao da njen brat upravlja investicionim fondom.“

Sidni se osvrnu. Radoznala lica naprasno pronađoše nešto zanimljivo na svojim stolovima. Spustio je glas. „Sad moraš da ideš. Žele da razgovaraju s tobom u policijskoj stanici.“

„Molim? Jesi li poludeo? Za dvadeset minuta imam sastanak u vezi s razvojem novog softvera. Neću da idem u policijsku stanicu.“

„I naravno, suspendovan si dok se ovo ne istraži do kraja.“

Ed se kratko nasmeja. „Šališ se? Ne možeš me suspendovati. Ovo je moja kompanija.“ Bacio je lopticu u vazduh i uhvatio je, delimično okrenut od njih. Niko se nije ni pomerio. „Ne idem. Ovo je naša kompanija. Reci im, Ronane.“

Snovi u plavom

Pogledao je u Ronana, ali on je piljio u nešto na podu. Ed pogleda u Sidnija, ali on samo odmahnu glavom. Zatim je pogledao dvojicu uniformisanih ljudi koji su se pojavili iza njega, pa svoju sekretaricu koja je rukom pokrivala usta, stazu pokrivenu tepihom koja se već otvarala između njega i vrata, i suđerastu lopticu koju je tiho ispustio na pod između nogu.

1

Džes

Džes Tomas i Natali Benson baciše se na sedišta kombija parkiranog dovoljno daleko od Nataline kuće kako ih ne bi videli s prozora. Natali je pušila. Pre šest nedelja je po četvrti put ostavila cigarete.

„Osamdeset funti nedeljno, zagarantovanih. I plaćen godišnji.“ Natali je vrisnula. „Sranje. Zapravo želim da pronadem tu kurvicu koja je ostavila onu minđušu i nalupam je što nas je koštala najboljeg posla.“

„Možda nije znala da je oženjen.“

„O, znala je ona.“ Pre nego što je upoznala Dina, Natali je provela dve godine s muškarcem za kog se kasnije otkrilo da ima ne jednu, već dve porodice na drugom kraju Sauthemptona. „Nijedan samac nema jastučice na kauču koje se slažu s bojom ostatka nameštaja u sobi.“

„Nil Bruster ima“, rekla je Džes.

„Šezdeset sedam procenata muzičke zbirke Nila Brustera sastoji se od dela Džudi Garland, a preostala trideset tri procenta su *Pet Shop Boys*.“

Čistile su zajedno svakog radnog dana već četiri godine, još od vremena kada je letnji park bio delom raj, a delom gradilište. Još u vreme kada su graditelji obećali lokalnim porodicama pristup bazenu, i sve ih uverili da njihov gradić na obali mora može imati samo koristi od obimne, luksuzne gradnje, a umesto toga se desilo da je ona iscedila i ono malo života iz njega. Izbleđeli naziv *Spremanje i čišćenje Benson i Tomas* bio je nalepljen na jednu stranu belog kombija. Natali je ispod njega dodala: „Malo je prljavo? Možemo li da pomognemo?“ dok joj Džes nije predočila kako čitava dva meseca polovina poziva koje su primile nije imala nikakve veze sa čišćenjem.

Džodžo Mojes

Sada su gotovo sve poslove obavljale u *odmaralištu*. U gradu jedva da je neko imao novca – ili želje – da unajmi čistačice, osim lekara i advokata, i pokojeg klijenta kao što je bila gospođa Hamfri, koju je artritis onemogućio da sama sprema. U jednu ruku, to je bio dobar posao. Mogle su da rade za sebe, da se organizuju kako im odgovara, i da najvećim delom biraju kod koga će da rade. Loša strana, baš čudno, nisu bili jezivi klijenti (a uvek je postojao makar jedan takav) niti to što se, čisteći tuđe toalete, osećala kao da je za lestvicu niže nego što je planirala da bude, nije joj smetalo da izvlači grudve dlaka iz tuđih slivnika niti činjenica da većina ljudi koja iznajmljuje bungalove smatra obavezom da tih nedelju dana žive kao svinje.

Nije joj se dopadalo to što je o tuđim životima saznavala mnogo više nego što je želela.

Džes je mogla da vam kaže da je gospođa Eldridž sklona tajnoj kupovini: da račune za cipele poznatih dizajnera trpa u kantu za smeće u kupatilu i da joj je orman pun odeće s koje još vise etikete. Mogla vam je reći da Lena Tompson već godinama pokušava da ostane u drugom stanju, i da koristi dva testa za trudnoću mesečno (a pričalo se da ne skida hulahopke). Mogla vam je reći i da gospodin Mičel u velikoj kući iza crkve zarađuje šestocifrenu platu (ostavljao je odsečke od plate na stočiću u hodniku; Natali se klela da to radi namerno) i da njegova kćerka potajno puši u kupatilu.

Da je želela, Džes je mogla da nabroji sve žene koje iz kuće izlaze besprekornog izgleda – savršeno očešljane, nalakiranih noktiju, blago namirisane skupocenim parfemom – ali kojima nije bio nikakav problem da ostave isflekanе gaćice nasred sobe. Ili tinejdžere čije je krute peškiriće podizala s poda samo hvataljkama. Bili su tu i parovi koji su svaku noć provodili u zasebnim krevetima, supruge koje su žarko navaljivale da im promeni posteljину u gostinjskoj sobi jer su imale *strašno mnogo gostiju u poslednje vreme*, kupatila koja su zahtevala stavljanje gas-maske i gde je na vratima trebalo da stoji oznaka upozorenja na opasne materije.

A povremeno se dešavalo da dobije i sasvim pristojnog klijenta, kao što je Lisa Riter, kod koje je došla da usisa podove i pronašla dijamantsku minđušu i saznala nešto što joj baš i nije bilo potrebno.

„Verovatno je kćerkina, mora da joj je ispala kad je prošli put dolazila kući“, rekla je Lisa Riter držeći je u ruci, a glas joj je blago podrhtavao od napora. „Ona ima baš ovakve.“

„Naravno“, rekla je Džes. „Verovatno ju je neko šutnuo pa se dokotrljala u vašu sobu ili ju je neko doneo na cipeli. Znali smo da je tako nešto u pitanju. Žao mi je. Da sam znala da nije vaša, ne bih vas uznemiravala.“ I znala

je, u trenutku kad se gospođa Riter okretala od nje, da će to biti to. Ljudi vam nisu zahvalni na lošim vestima.

Na kraju druma lepo obučeno dvogodišnje dete izvrnulo se poput klade i nakon kratke tišine počelo da plače. Njegova majka je, ruku punih kesa, stajala i gledala ga nemo i zapanjeno.

„Vidi, čula si šta je rekla prošle nedelje – Lisa Riter će se pre rešiti svog frizera nego nas.“

Natali je napravila grimasu koja je govorila da bi Džes potražila i vedru stranu nuklearne apokalipse. „Pre nego što bi se otarasila *spremačica*. To nije isto. Baš nju briga da li joj kuću spremamo mi ili *Brzo čišćenje* ili *Sobarice s metlama*.“ Natali je odmahнула glavom. „Ne. Za nju ćemo odsad biti spremačice koje znaju da je muž vara. Ženama kao što je ona to je važno. Njima je važna spoljašnjost, zar ne?“

Majka je spustila kese i sagnula se da podigne dete. Džes je podigla bose noge na komandnu tablu i spustila glavu u ruke. „Jebiga. Kako ćemo nadoknaditi taj novac, Nat?“

„Ta kuća je bila besprekorna. U suštini smo samo dva puta nedeljno morale da obrišemo prašinu.“ Natali se zagledala kroz prozor.

„I uvek je plaćala na vreme.“

Džes je neprestano pred očima imala onu dijamantsku minđušu. Zašto je nisu prosto ignorisale? Zapravo bi bilo mnogo bolje da ju je jedna od njih ukrala. „Dobro, otkazaće nam. Hajde da promenimo temu, Nat. Ne smem da plaćem pre smene u pabu.“

„Da li je Marti zvao ove nedelje?“

„Nisam mislila da pokreneš *tu* temu.“

„Pa, da li je zvao?“

Džes je uzdahnula. „Jeste.“

„Da li je rekao zašto nije zvao prethodne nedelje?“ Natali je gurnula Džesine noge s komandne table.

„Ne.“ Džes je osećala kako je Natali gleda. „I ne, nije mi poslao novac.“

„Ma, daj. Moraš mu navući socijalnu službu na vrat. Ne možeš nastaviti ovako. Trebalo bi da svojoj deci šalje novac.“

Bila je ovo stara rasprava. „On... još uvek se nije sasvim snašao“, rekla je Džes. „Ne mogu ga pritiskati. Još nema posao.“

„Pa, sada će ti taj novac biti potreban. Dok ne pronađemo novi posao, sličan onom kod Lise Riter. Kako je Niki?“

„Otišla sam do kuće Džejsona Fišera da razgovaram s njegovom mamom.“

Džodžo Mojes

„Šališ se. Ona mene nasmrt plaši. Da li je rekla da će ga naterati da ostavi Nikija na miru?“

„Nešto u tom fazonu.“

Natali je gledala u Džes i spustila bradu.

„Rekla mi je da će me, ako još jednom kročim na njen prag, nalupati tako da neću moći da stojim. I mene i moju... Kako je ono rekla? Mene i moju *nakazoidnu decu*. Džes je spustila ogledalo i popravila frizuru i vezala kosu u konjski rep. „O, a onda mi je rekla da njen Džejson ni mrava ne bi zgazio.“

„Tipično.“

„U redu je. Povala sam Normana. I, srećica moja, dobru je gomilicu istresao pored njihove *tojote*, a ja sam nekako zaboravila da u džepu imam plastičnu kesicu.“

Džes ponovo podiže noge na komandnu tablu.

Natali ih ponovo gurnu i obrisa komandnu tablu vlažnom maramicom. „Ozbiljno, Džes. Koliko je prošlo otkako je Marti otišao? Dve godine? Mlada si. Ne možeš daveka čekati da se on sredi. Moraš se vratiti u sedlo“, rekla je Natali i napravila grimasu.

„Da se vratim u sedlo. Lepo.“

„Lijam Stabs se loži na tebe. Njega bi baš i mogla da uzjašeš.“

„Njega može da uzjaše svako ko dokazano ima par X hromozoma.“ Džes je zatvorila prozor. „Bolje mi je da čitam neku knjigu. A mislim da je deci dosta haosa u životu i igrice *Upoznajte novog čiku*. Zar ne?“ Podigla je pogled prema nebu i nabrala nos. „Oдох da pristavim čaj i spremim se za pab. Na brzinu ću pozvati klijente pre nego što odem, da proverim da neki od njih ne želi da uradimo neki dodatni posao. A nikad se ne zna, možda nam i ne otkáže.“

Natali je spustila prozor i ispustila dugačak dim. „Naravno, Doroti. A sledeći posao će nam biti čišćenje Smaragdnoг grada na kraju Puta od žute cigle.“

Broj 14 na Sikol aveniji bio je ispunjen zvukom udaljenih eksplozija. Tanci je nedavno izračunala da Niki, otkako je napunio šesnaest godina, osamdeset osam procenata slobodnog vremena provodi u sobi. Džes nije mogla to da mu zameri.

Spustila je gajbu sa stvarima za čišćenje u hodnik, okačila jaknu na čiviluk i krenula na sprat osećajući poznatu blagu poraženost kad je videla koliko je pohaban tepih, a zatim otvorila vrata. Na glavi je imao slušalice i pucao je u nekoga; miris marihuane bio je toliko snažan da joj se slošilo.

Snovi u plavom

„Niki“, rekla je, a neko je eksplodirao pod kišom metaka. „Niki.“ Prišla mu je i skinula mu slušalice, pa se okrenuo, a na licu mu se nakratko pojavio zbunjen izraz kao kod čoveka koji se trgao iz sna. „Naporno radiš, zar ne?“
„Pravim pauzu od učenja.“

Uzela je pepeljaru i pružila je prema njemu. „Mislila sam da sam ti nešto rekla.“

„To je od sinoć. Nisam mogao da spavam.“

„Ne u mojoj kući, Niki.“ Nije bilo svrhe govoriti mu da ne sme nikako da puši. Svi su to radili u ovom kraju. Rekla je sebi da ima sreće što je on počeo u petnaestoj.

„Da li se Tanci vratila?“ Sagnula se da podigne čarape i šolje s poda.

„Ne. E da, zvali su iz škole posle ručka.“

„Molim?“

Otkucao je nešto na računaru i okrenuo se prema njoj. „Ne znam. Nešto vezano za školu.“

Podigla je pramen ofarbane crne kose i ugledala svežu modricu na jagodici. Sklonio je glavu. „Da li si dobro?“

Slegnuo je ramenima i pogledao na drugu stranu.

„Da li su te opet napali?“

„Dobro sam.“

„Zašto me nisi zvao?“

„Nemam kredita.“ Naslonio se i ispalio virtuelnu granatu. Na monitoru je blesnula plamena lopta. Stavio je opet slušalice i zagledao se u ekran.

Niki se preselio kod nje pre osam godina. On je bio sin Martija i Dele, žene s kojom se Marti kratko viđao u tinejdžerskom uzrastu. Kad je došao, bio je veoma tih i oprezan, udovi su mu bili tanki i dugački, a apetit nezajažljiv. Njegova majka pronašla je novo društvo, da bi naposljetku otišla negde u Midlands s čovekom po imenu Veliki Al, koji nikada nikoga nije gledao u oči i koji je uvek u glomaznoj šaci stezao bocu piva. Nikija su pronašli kako spava u školskim ormarićima, a kad su socijalni radnici ponovo pozvali, Džes je rekla da može da dođe da živi s njima. „Samo ti je to potrebno“, rekla je Natali. „Još jedna gladna usta.“

„On mi je posinak.“

„Videla si ga dva puta u četiri godine. A još nemaš ni dvadeset.“

„Pa, takve su ti danas porodice.“

Kasnije se pitala da to nije bila poslednja kap; stvar zbog koje se Marti potpuno odrekao svake odgovornosti za svoju porodicu. Ali Niki je bio dobro dete, pod svom onom crnom kosom i ajlajnerom. Bio je dobar prema Tanci, a kad je bio raspoložen, pričao je i smeja se i povremeno bi trapavo zagrlio Džes, a njoj je bilo milo što je došao da živi s njima, premda joj se činilo da je u suštini samo dobila još jedno biće o kome mora da brine.

Izašla je u baštu s telefonom i duboko udahnula. „Uh... halo? Ovde Džesika Tomas. Dobila sam poruku da se javim.“

„Tišina.“

„Da li je Tanci...? Da... li je sve u redu?“

„Sve je u redu. Izvinite. Trebalo je da kažem. Ovde gospodin Cvangaraj, Tancin nastavnik matematike.“

„O...“ Zamislila ga je: visokog muškarca u sivom odelu. S licem kao u kakvog pogrebnika.

„Želeo sam da razgovaram s vama jer sam pre nekoliko nedelja vodio veoma zanimljiv razgovor s jednim bivšim kolegom koji radi u Svetoj Ani.“

„Sveta Ana?“; namrštila se. „Privatna škola?“

„Tako je. Oni imaju program stipendija za decu koja su naročito darovita kada je matematika u pitanju. A kao što znate, Tanci smo već primetili kao veoma darovitu i talentovanu.“

„Zato što joj dobro ide matematika.“

„Ide to njoj mnogo bolje od dobrog. Pa, dali smo joj prijemni test prošle nedelje. Ne znam da li vam je to spomenula. Poslao sam vam pismo na kućnu adresu, ali nisam bio siguran da ste ga videli.“

Džes skupi oči zagledana u galeba na nebu. Nekoliko bašti dalje, Teri Blekston počeo je da peva uz pesmu s radija. Bio je poznat po tome što je umeo da izvede čitav koncert Roda Stjuarta kad je mislio da ga niko ne gleda.

„Jutros su nam stigli rezultati. Veoma su dobri. Izuzetni. Gospođo Tomas, ako ste voljni, oni bi želeli da obave razgovor s njom, da procene da li da joj daju delimičnu finansijsku pomoć.“

Uhvatila je sebe kako ponavlja njegove reči. „Delimičnu finansijsku pomoć?“

„Za pojedinu decu izvanrednih sposobnosti Sveta Ana je voljna da se odrekne značajnog dela školarine. To znači da bi Tanci mogla da dobije vrhunsko obrazovanje. Ona je naročito darovita s brojevima, gospođo Tomas. Mislim da bi ovo za nju mogla biti sjajna prilika.“

„Sveta Ana? Ali... ali morala bi da putuje autobusom na drugi kraj grada. Bila bi joj potrebna uniforma i pribor. A ona tamo... nikoga ne poznaje.“

Snovi u plavom

„Pronaći će ona prijatelje. Ali to su sitnice, gospođo Tomas. Hajde da sačekamo i vidimo šta će škola reći. Tanci je darovita devojčica.“ Zastao je. Kako ništa nije rekla, spustio je glas: „Matematiku predajem gotovo dvadeset dve godine, gospođo Tomas. I nikada nisam imao dete koje je shvatalo matematičke pojmove toliko dobro kao što ih ona shvata. Mislim da se približavamo tački u kojoj ja više neću imati šta da je naučim. Možda još algoritme, proste brojeve...“

„Dobro. Sad vas već ne razumem, gospodine Cvangaraj.“

Zakikotao se. „Čućemo se.“

Spustila je telefon i teško se spustila na belu plastičnu baštensku stolicu na kojoj se nahvatao sasvim lep sloj smaragdne mahovine. Zurila je u prazno, kroz prozor, u zavese koje je Marti oduvek smatrao suviše svetlim, u crveni plastični tricikl kog nikako da se reši, u opuške koje su susedi poput konfeta rasuli po njenoj stazi, u trule daske ograde kroz koje je pas uporno gurao glavu. I uprkos onome što je Natali nazivala njenim otvorenim i pogrešnim optimizmom, Džes shvati kako joj se oči sasvim neočekivano pune suzama.

Mnogo je strašnih stvari vezano za odlazak oca vaše dece: novčani problemi, potisnuti bes, način na koji vaše udate prijateljice počinju da se ophode prema vama kao da ste potencijalna kradljivica muževa. Ali još gore od toga, gore od beskrajne, krvave iscrpljujuće finansijske borbe koja vam cedi i poslednji atom snage, bilo je to što je najsamotnije biti samohrani roditelj, a naročito u situaciji koja prevazilazi vaše mogućnosti.

Tanci

Dvadeset šest automobila nalazilo se na parkingu Svete Ane. Dva reda od po trinaest sjajnih četvorotočkaša gledalo je jedan u drugi, a automobili su ulazili i izlazili s parkinga pod prosečnim uglom od četrdeset jednog stepena.

Tanci ih je posmatrala dok su ona i mama prelazile put nakon što su izašle iz autobusa. Vozači su ili kršili zakon i razgovarali mobilnim telefonom ili su se obraćali plavookim i plavokosim bebama na stražnjem sedištu. Mama je podigla bradu i počela da se igra s ključevima od kuće koje je nosila u slobodnoj ruci, kao da su ključevi od automobila i kao da su se ona i Tanci parkirale negde u blizini. Mama se neprestano osvrkala. Tanci je pretpostavila da se brinula da ne naleti na nekog od klijenata kod kojih je čistila, a koji bi je mogli pitati šta radi ovde.

Tanci nikada nije bila u Svetoj Ani, premda je pored nje autobusom prošla najmanje desetak puta jer se ambulanta u koju je išla kod zubara nalazila u ovoj ulici. Spolja se videla beskrajna živica, podšišana tačno pod uglom od 90 stepeni (zapitala se da li baštovan koristi uglomer) i veliko drveće nisko oborenih grana koje su se pružale preko igrališta kao da im je zadatak da štite decu na njima.

Deca u Svetoj Ani nisu zamahivala torbama jedni na druge, niti su sate-rivala jedni druge uza zid da ukradu novac za užinu. Nije bilo umornih nastavnika koji teraju tinejdžere u učionice. Devojčice nisu podizale suknje tako što bi ih šest puta presavile oko pojasa. Niko nije pušio. Majka joj je blago stegla ruku. Tanci je poželela da ne izgleda tako nervozno. „Lepo je, zar ne, mama?“

Klimnula je glavom. „Jeste.“ Reč je izgovorila piskavo.

Snovi u plavom

„Gospodin Cvangaraj mi je rekao da svi njihovi učenici na završnom ispitu imaju maksimalan broj bodova iz matematike. To je dobro, zar ne?“

„Izuzetno.“

Tanci povuče mamu za ruku da bi brže stigle do kancelarije direktora. „Šta misliš, hoću li nedostajati Normanu kada po ceo dan budem u školi?“

„Ceo dan.“

„Nastava u Svetoj Ani završava se tek u šest. A utorkom i četvrtkom imaju matematički klub – u koji definitivno želim da se učlanim.“

„Dobar dan, gospođo Tomas. Dobar dan, Kostanca. Drago mi je što smo se upoznali. Sedite, molim vas.“

Radna soba direktora imala je visoku tavanicu s rozetama od belog gipsa na svakih dvadeset centimetara, i sićušnim pupoljcima ruža tačno na pola puta između njih. Soba je bila puna starog nameštaja, a kroz istureni prozor video se čovek na kosačici kako polako prelazi preko terena za kriket. Na mali stočić neko je stavio poslužavnik s kafom i keksićima. Videlo se da su domaći. Mama je pravila iste takve pre nego što je tata otišao.

Tanci je sela na ivicu kauča i zagledala se u dvojicu muškaraca preko puta. Onaj s brkovima smešio se baš kao medicinska sestra pre nego što ti da injekciju. Mama je stavila tašnu u krilo, i Tanci je videla da rukom pokriva čošak koji je Norman žvakao. Tresla je nogom.

„Ovo je gospodin Krukšank. On je upravnik matematičkog odeljenja. A ja sam gospodin Dejli. Ja sam direktor ove škole poslednje dve godine.“

Tanci podiže pogled s keksa.

„Radite li tetive?“

„Radimo“, rekao je gospodin Krukšank.

„A verovatnoću?“

„I to.“

Gospodin Krukšank nagnuo se prema njoj. „Pregledali smo tvoj test. I mislimo, Kostanca, da bi trebalo da završiš srednjoškolski program naredne godine čisto da ti ne predstavlja prepreku. Jer mislim da ćeš uživati u zadacima koji se rade u pripremnom programu za završni ispit.“

Pogledala ga je. „Imate li neke zadatke?“

„Imam nešto u kancelariji pored ove. Da li bi želela da ih vidiš?“

Nije mogla da veruje da je to pita. Na trenutak je pomislila da mu kaže: „Pa šta čekaš?“, kao što bi rekao Niki. Ali samo je klimnula glavom.

Džodžo Mojes

Gospodin Dejli pružio je mami kafu. „Neću okolišati, gospođo Tomas. I sami znate da je vaša kćerka izuzetno darovita. Samo jednom smo videli rezultate kao što su njeni, i to od učenika koji je postao predavač na Triniti koledžu.“

Toliko je pričao da se Tanci malčice isključila: „... za odabranu grupu učenika koji su pokazali neuobičajenu darovitost, napravili smo novu školarinu jednakog pristupa.“ Bla-bla-bla. „Ona nudi detetu koje inače ne bi moglo da iskoristi prednosti ovakve škole priliku da iskoristi svoj potencijal...“ Bla-bla. „I premda jedva čekamo da vidimo koliko daleko će Kostanca stići u matematici, takođe bismo želeli da se postaramo da i ostali aspekti njenog života budu zaokruženi. Mi nudimo kompletan sportski i muzički program.“ Bla-bla-bla... „Brojna deca su takođe veoma darovita kada su jezici u pitanju...“ Bla-bla. „... a i gluma je veoma popularna kod devojčica njenog uzrasta.“

„Ja zaista volim samo matematiku“, rekla mu je. „I pse.“

„Pa, ne možemo mnogo da ti ponudimo kada su psi u pitanju, ali svakako možemo da ti ponudimo mnogo u oblasti matematike. Ali mislim da ćeš se iznenaditi u koliko ćeš još drugih stvari uživati. Sviraš li neki instrument?“

Odmahnula je glavom.

„Govoriš li neki jezik?“

Soba je utihnula.

„Druga interesovanja?“

„Petkom idemo na plivanje“, rekla je mama.

„Nismo išli na plivanje otkako je tata otišao.“

Mama se nasmešila, ali osmeh joj je spao. „Išli smo.“

„Jednom. Trinaestog maja. Ali ti sada radiš petkom.“

Gospodin Krukšank je napustio sobu i trenutak kasnije pojavio se s testovima. Stavila je i poslednji keks u usta, pa ustala i otišla da sedne pored njega. Imao je čitavu gomilu testova. Bile su to stvari koje još nije učila!

Počela je da prolazi s njim kroz materijal, govorila mu je šta je radila a šta nije, a u pozadini je čula glasove mame i direktora.

Zvučalo je kao da sve ide dobro. Tanci se usredsredila na ono što je bilo na papiru pred njom. „Da“, govorio je gospodin Krukšank tiho, držeći prst na papiru. „Ali zanimljiva karakteristika procesa obnavljanja je da, ukoliko sačekamo neko unapred određeno vreme a zatim posmatramo koliki je interval obnavljanja koji ga sadrži, trebalo bi da bude tipično veći od intervala obnavljanja prosečne veličine.“

Znala je ovo! „Znači majmunima bi trebalo više vremena da otkucaju Magbeta?“

Snovi u plavom

„Tako je.“ Nasmešio se. „Nisam bio siguran da li ste obradili teoriju obnavljanja.“

„Zapravo i nismo. Ali gospodin Cvangaraj mi je ovo jednom spomenuo pa sam proverila na internetu. Dopala mi se čitava priča s majmunima.“ Prelistala je materijal. Brojevi su joj se obraćali pesmom. Osećala je kako joj mozak na neki neobičan način bruji i znala je da mora poći u ovu školu. „Mama“, rekla je. Tanci obično nije prekidala razgovor, ali bila je suviše uzbuđena i zaboravila je na učtivost. „Misliš li da bismo mogli da nabavimo neke od ovih zadataka?“

Gospodin Dejli je pogledao prema njima. Činilo se da mu ne smeta ova njena neučtivost. „Gospodine Krukšank, imamo li mi još ovih testova?“

„Možeš da poneseš ove.“

Pružio joj je zadatke! Tek tako! Napolju se oglasilo zvono i ona začu decu kako prolaze pored prozora kancelarije, cipelama su drobili šljunak.

„Dobro... šta dalje?“ upitala je mama.

„Pa, voleli bismo da ponudimo Kos... Tanci... stipendiju.“ Gospodin Dejli podigao je sjajnu fasciklu sa stola. „Ovde je naša brošura i sva bitna dokumentacija. Stipendija pokriva devedeset odsto školarine. Ovo je najvelikodušnija stipendija koju je ova škola ikada ponudila. Obično je pedeset procenata školarine najviše što nudimo, s obzirom na veoma dugačku listu čekanja na kojoj se nalaze učenici koji žele da dospeju ovamo.“ Pružio je poslužavnik. Nekako mu je pošlo za rukom da ga dopuni novim keksićima. Ovo je zaista najbolja škola.

„Devedeset procenata“, rekla je mama. Vratila je keks na tanjirić od kafe.

„Svestan sam da to od vas, bez obzira na sve, zahteva ozbiljan finansijski ulog. A imaćete i troškove kupovine uniforme i putovanja, i dodatne troškove izleta ili možda kupovine instrumenata ukoliko se zainteresuje za muziku. Ali želeo bih da naglasim da je ovo jedinstvena prilika.“ Nagnuo se prema njoj. „Voleli bismo da nam dođeš. Tvoj nastavnik matematike kaže da je s tobom milina raditi.“

„Volim školu“, rekla je, pružajući ruku da uzme još jedan keks. „Znam da mnogo mojih prijatelja misli da je škola dosadna. Ali više mi se sviđa u školi nego kod kuće.“

Svi se nasmejaše od nelagode.

„Nije to zbog tebe, mama“, rekla je i uzela još jedan keks. „Ali mama mora mnogo da radi.“

Svi učutaše.

„Svi moramo mnogo da radimo u ovakvim vremenima“, rekao je gospodin Krukšank.

Džodžo Mojes

„Pa“, rekao je gospodin Dejli, „imate o mnogo čemu da razmišljate. I uveren sam da imate još pitanja za nas. Ali molim vas da popijete kafu, pa ću zamoliti jednog od učenika da vam pokaže školu. A zatim vas dve možete sve lepo da se dogovorite.“

Tanci je bila u bašti i bacala je lopticu Normanu. Rešila je da će je on jednog dana uhvatiti i vratiti. Negde je pročitala da ponavljanje četiri puta povećava verovatnoću da životinja nešto nauči. Ali ona nije bila sigurna da Norman ume da broji.

Uzeli su Normana iz azila nakon što je tata otišao, a mama probdela je danaest noći zaredom brinući da će ih neko pobiti u snu kada kriminalci shvate da ga nema. Sjajan s decom, odličan čuvar, rekli su u azilu. Mama je samo ponavljala: „Ali strašno je velik.“

„Što će ljude samo još više uplašiti“, rekli su, vedro se smešeći. „A da li smo spomenuli da je sjajan s decom?“

Dve godine kasnije mama je tvrdila da je Norman u suštini samo ogromna mašina za jedenje i sranje. Balavio je po jastučićima i zavijao u snu, i vukao se po kući i ostavljao za sobom dlake i pogane mirise. Mama je rekla da su ljudi iz azila bili u pravu: niko im neće provaliti u kuću, jer će se plašiti da bi Norman mogao da ih uguši gasovima.

Odustala je od pokušaja da mu zabrani da ulazi u Tancinu sobu. Kad bi se ujutro probudila, zatekla bi ga opruženog preko dve trećine kreveta, dlakave noge pružio bi preko prekrivača, a ona je drhtala pod jednim slobodnim čoškom jorgana. Mama je gundala zbog dlaka i higijene, ali Tanci to nije smetalo.

Nikija su dobili kada je imala dve godine. Tanci je otišla u krevet jedne noći, a kad se probudila, on je bio u gostinjskoj sobi i mama je samo rekla da će ostati da živi s njima i da joj je on brat. Tanci ga je jednom pitala šta misli koliko imaju zajedničkog genetskog materijala, a on je rekao: „Onaj čudni gubitnički gen.“ Mislila je da se šali, ali nije znala dovoljno o genetici da proveri.

Prala je ruke na česmi u dvorištu kad ih je čula kako razgovaraju. Prozor Nikijeve sobe bio je otvoren, pa su im se glasovi čuli u dvorištu.

„Da li si platila račun za vodu?“, upitao je Niki.

„Nisam. Nisam stigla do pošte.“

„Ovde piše da je ovo poslednja opomena.“